

C. kr. pošti!

Nedostavljene številke je poslati administraciji „Eisenbahner“
Dunaj V. Bräuhausgasse 84.

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSКИH ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO
se nahaja v Ljubljani, Franca Jožič
čefa cesta 5.
UPRAVNIŠTVO
Dunaj V. — Bräuhausgasse 84.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina:
za celo leto . . . . . 4-40 K
za pol leta . . . . . 2-20 K
za četrlet . . . . . 1-10 K
Posamezna številka 18 vin.

Štev. 23 in 24.

V Ljubljani, 1. decembra 1915.

Leto VIII.

Za gospodarsko vojno oskrbo železničarjev.

Draginjska akcija.

Naša akcija za omilitev draginje je rodila nov uspeh pri c. kr. državnih železnicah. Naša organizacija je predložila v oktobru železniškemu ministru spomenico, kjer je obrazložila zahteve naše organizacije glede draginjskih doklad za definitivne uslužbence in delavce. To spomenico je hotel priobčiti »Eisenbahner« (prestavila bi jo seveda tudi za »Železničarja«, op. ur.), a je bila konfiscirana od prve do zadnje črke. Zakaj se je spodteknil nad njo državni pravdnik, to nam je seveda globoka in nerazrešljiva uganka. V naslednjem podajamo glavne točke one spomenice. Glase se:

1. Pred vsem je potrebno, da se dovolijo že razpoložljive denarne podpore tudi direkcijским okrajem izven etapnega ozemlja, in sicer v kratkih presledkih, zlasti v zimskih mesecih.

2. Potrebno je povišanje mezdnih doklad za delavce, ker je najvišja izmera po 50 vin. pri tej neznosni draginji absolutno prenizka. Prav tako je potrebna ureditev doklad za otroke in sicer na ta način kakor pri definitivnih uslužbencih, da dobi vsak otrok določen znesek.

3. Odpravi naj se določba, da ne smejo dobivati poduradniki in sluge, ki imajo nad 1800 K letne plače in delavci s 5 K dnevnega zaslužka,

podpore za otroke. Vsaj se ne godi tem uslužbencem in delavcem prav nič boljše kakor uradnikom, ki dobivajo do 3200 K letne plače, višje podpore kakor poduradniki in sluge.

4. Odpravi naj se omejitve glede denarnih podpor in mezdnih doklad neozojenim uslužbencem in delavcem.

5. Poleg denarnih podpor in mezdnih doklad je nujno potrebno, da se nakupijo za železničarje živila na debelo. Zato je treba pritegniti skladišča za živila mnogo bolj v železniški delokrog kakor doslej. Na to podporo polagamo največjo važnost.

6. Železniškim uslužbencem in delavcem naj se dovolijo brezobrestni predjumi po najmanj 100 kron proti odplačevanju v prav majhnih obrokih, da si nakupijo lahko najvažnejše predmete za zimo.

Razen spomenice s temi zahtevami smo vložili tudi predlog, da se naklonijo denarne podpore tudi družinam uslužbencev, vpoklicanih k vojaškemu službovanju; dalje za primerno denarno podporo onim uslužbencem, ki imajo le majhne doklade itd.

Sodruga Tomschik in Rudolf Müller sta šla tudi osebno k železniškemu ministru in sta ga prosila, naj hitro ugodi gornjim zahtevam. Minister je nato izjavil, da je že izdal naredbo, ki rešuje po večjem naše zahteve. Naredba železniškega ministra se glasi:

Z odlokom št. 38.312/4 z dne 2. novembra t. l. je naročilo c. kr. železniško ministrstvo direk-

ciji, da razdeli iznova med uslužbence in delavce denarne podpore na podlagi določil odloka z dne 28. avgusta 1915 (št. 30.072), pri čemur pa naj upošteva naslednje izboljšave:

1. Priboljški se dovolijo sedaj lahko v izmeri dvojnega zneska, določenega v tabelah A in B prej omenjenega odloka.

2. Uradniki VII. činovnega razreda in poduradniki, če prejemajo tudi po 2000 K in več, dobivajo lahko denarno podporo.

3. Neozojenih uslužbencev ni treba izključiti od denarne podpore, če so hudo prizadeti vsled sedanje draginje.

4. Pri določitvi števila otrok se upoštevajo lahko tudi otroci — čeprav stari nad 18 let — ki so vsled duševnih ali telesnih hib nesposobni za zaslužek.

5. Uslužbenci, ki prejemajo le zmanjšane dijete oziroma odškodnino za prehrano in nizke potne pavšale kakor prožni in signalni moštvi, tudi lahko dobe denarno podporo.

6. Že prej podeljenih denarnih podpor ni treba uračunavati, razen pri onih, ki so dobili že prej višje podpore kakor so bile določene v avgustu.

7. S tem, da je odšel kdo v vojaško službovanje — razen gažistev — še ni izključen od denarne podpore; vendar pa je paziti na to, če ne dobivajo njegovi svojci že kakšno drugo denarno pomoč.

8. Vso to pomožno akcijo je treba izvesti takoj. (Pristavek za okraje Krakov, Lvov, Stanislav, Inomost, Beljak, Trst Černovice).

LISTEK.

H. Horn:

Trudna kompanija.

Prav z nosom bi lahko zadevali ob izprane svetle korenine trav in ob mokre, rumenkasto zelene bilke. Potem je bila ilovica, ob kateri je polzela voda in na dnu je šrtlelo kamenje iz sprednje stene strelskega jarka. Snoči so ga bili hitro izkopali, kakor prejšnjo noč zadnjega in veliko noči prej še one tam zadaj.

Iz sivega neba je deževalo, včasih močnejše, včasih slabejše. Ovratnik plašča so odvihali in so stisnili vanj vrat, s hrbtom so sloneli ob vreči ali deski, da ni prodiral mraz iz zadnje stene v njihova telesa. Voda je curljala ob plaščih.

Včasih je dvignil kdo od njih robec ali čepico na palci čez rob jarka. Nato so žvižgale nekaj časa kroglice semkaj, a potem je zagnal vse proč.

Nekateri so sedeli in so izkušali, da si predstavljajo kaj lepega; ali ko je odpovedala fantazija, so se uzalostili, kajti lačni in premrazeni so bili.

Nekatere je stresala mrzlica vsled prenapora in oči niso mogli zatisniti. Slišali so zopet oni grozni tresk granat, kadar se razpočijo in pred

očmi so jim vstajale slike strahot, ki jih je zasidral v njihove možgane slučaj trenutka in ki so se silile sedaj na dan.

Deset dni čuvanja, bitke, dež, lakota, vse to je položilo nanje težko otrpnenost utrujenosti. Za večer jim je bilo obljubljen nadomestilo, pa tudi gorko ležišče in jed in pijača.

Dež svinca in železa je udarjal žvižgajoč in treskajoč, prevrtal je telesa in ude s tako lehkoto kakor mehki zrak. In kjer je zapel in zasikal, tam je zbujal divje bolečine in razširjal smrtno otrpnenost.

Po neznansko dolgih urah se je priplazil večer čez sivo nebo.

Tedaj je zašumelo po strelnem jarku. Ali pride nadomestilo? Ali že čaka rezerva za njimi v malem gozdčiču?

O, kakšen nemir je spreletaval njihove vrste. Zakaj odlašajo?

In sedaj povelje: »Sovražnik nas poizkuša obkoliti. Kompanija se pomakne nazaj v gozd«.

Ali so odbili večja ojačenja? Zakaj ne bi ležali kar tukaj in streljali na sovražnika? Venomer streljati, streljati in streljati! To de tako dobro, če pretrese na rahli pritisk prsta vse telo in če udarja na uho ostri strel iz lastne puške, enkrat, dvakrat in pok, pok, pok.

Ali povelje je povelje.

Težke tornistre so vrgli čez pleča, jermeni so se zagreblili globoko v rame in potem so se

oprijeli mehke, razmočene prsti. Počasi so vlekli trudno telo čez rob jarka in tiho lezli čez mokro težko njivo. »Hoj, ali ste vi...?«

Čakali so jih že ob robu gozda in se skrivali. Rok jim niso mogli podati. V kepah je visela prst njive od rok. Svoja umazana telesa so drgnili ob debela kakor divja zver v gozdu in roke so umivali ob mokrem listju.

»Glejte, da se spravite domu,« so jim klicali novi, »opravimo že brez vas, zaslužili ste počitek«.

Ali povelja ni bilo in nihče ni izpregovoril več besede. Hipoma so zablesteli iz sivotemne noči svetli meseci in oživili mračno meglo. Rahlo je valovala, kjer je prodirala svetloba.

Opazovali in strmeli so. Naenkrat jih zbudi ogenj pušk.

Hipoma, nebrzdano je zaropotalo sto in sto strelav in skoz nje je prodiral razločno, prevpijoč vse, ogenj strojnih pušk. Vse vprek je pometal po strelnem jarku, ki so ga bili pravkar zapustili.

»Nobenega strela,« so šepetajoče ponavljali povelje.

In tako so stali ti težko preizkušeni, roka je krčevito oprijemala kopito puške in jezen smehljaj jim je krivil usta, ker so prevarali sovražnika.

Ali je bila to njihova večerja? — Kaj hočejo tam na oni strani? — Utihnilo je vse in metalci svetlobe so ugasnili.

Če so dobili uslužbenci v teh okrajih, ali na posameznih progah že višje denarne podpore, tedaj se opozarja, da se tudi tem uslužbencem dovoli lahko za mesec november dvojno vsoto, ali v nadaljnjih mesecih se mora ravnati pri razdelitvi podpor na odlok iz meseca avgusta.

Vsem direkcijam:

Določbe točke c v odloku z dne 28. avgusta 1915, št. 30.072 se izpremeni s to naredbo le v toliko, da dobivajo odslej glasom točke 3 tega odloka tudi neoženjeni delavci mezdne doklade.

Dalje je izjavil minister, da poskrbi za to, da dobi osobe po delavnicah čevlje in popravila čevljev za nabavno ceno.

Tudi premikaško osebje je lahko deležno vseh teh ugodnosti, če se obrne tozadevno na svojega službenega predstojnika. Za enkrat dobi razen denarnega priboljška tudi še doklado.

Dalje ustanovi uprava po delavnicah in postajah kuhinje. — Uprava bo tudi skrbela, da pribavi železničarjem cena živila.

Minister je dejal, da izvede tudi za delavce ureditev doklad za otroke in da zviša mejo nad 50 vinarjev. Zastopniki organizacije zahtevajo za enkrat mejo 1 K. Doklada za vsakega otroka naj znaša 10 vinarjev. Morda se uresniči tudi ta zahteva v najkrajšem času.

Minister pa ni pritril predlogu glede dovolitve predujma; pač pa je pripravljen, da dovoli male obroke odplačevanja za drva in premog, če jih nabavijo postaje v velikem. Ta predlog tudi šele študirajo v ministrstvu.

Dodatek k vojni oskrbi za železniške delavce c. kr. drž. železnic.

Kakor je razvidno iz poročila o izrednem mezdnem priboljšku za delavce c. kr. državne železnice, je pretežna večina tistih, ki spadajo v okraje s 60 in 70 odstotno stanarinsko doklado. Zato dobe te le splošen priboljšek po 10 vinarjev dnevno. Vsled te odredbe so zelo hudo prizadeti vrhovstavnih delavci, ki imajo že zaradi tega, da se vrši pomikanje po tri in tri leta le za 10 vinarjev, zelo nizke mezde.

Največ, kar doseže eden izmed teh delavcev na priboljšku, je 1 krona in za dosego te krone rabi 30 let. Nekoliko boljše razmerje imajo delavci pri drugih prometnih oddelkih. Brezdvomno je, da je v različnih krajih tudi različna draginja. Ali eno je gotovo, da se ne more izenačiti z 10 vinarji draginje. Pri tem je treba tudi upoštevati, da morajo stanovati železniški delavci v bližini postaje. Izkušnje nas uče, da so življenske potreb-

»Na tla!« je bilo povelje. »Tornistre proč!«

Potem je brizgnil iz njihovih vrst tenak, rdeč ognjeni žarek proti nebu, razpršil se je, svetla krogla je splavala v višino in osvetljevala jasno z rumenkasto lučjo njivo pred njimi.

»Ali niso bile rdeče čepice na zemlji?«

Nekateri so jih videli razločno, drugi so slišali grozen krik kakor še nikdar prej in videli so konja s povešeno glavo, kakor da je zadet do smrti. Jezdec, čigar obraz so videli v jasni svetlobi, je sedel visoko vzravnan. Padel je nazaj in viknil oni obupni krik. Potem je požrla noč vse.

»Ogenj — ogenj — ogenj, kolikor morete!«

To je bil glas njihovega poveljnika — in takoj je planil ogenj iz njihovih pušk.

Kdo je zakričal tako besno in bolešno...?

Iz njihovih oči so se vdrle solze, strast jih je stresala in jim izganjala trudnost iz teles kakor para znoj.

Opotekali so se, a potem so drli dalje, joka-joč in rjoveč.

Čez stari strelski jarek so poskakali in streljanja niso slišali več. Oni tam so hoteli uničiti. Obstali so in streljali preko njive in čutili so obenem, da se bliska tudi od tam, pa so udarjali s kopiti. Oni tam so tekli, a ti za njimi in so streljali na nje in vedno so jim bili za petami.

ščine precej enake v vseh krajih ob železnici. Treba bi bilo preiskati, je li bila volja nekaj dobrega storiti dosti močna ali pa je bil čin pretežak za slabotno voljo. Mogoče, da je računala železnica z varčnostjo, skromnostjo delavske družine, ki zna tudi z 10 vinarskim poboljškom premagati draginjo. Gotovo vzamejo dotični delavci teh 10 vinarjev, ali zahtevati moramo, da ne ostane pri tej 10 vinarski dokladi in da jej sledi drugo, izdatnejše mezdno izboljšanje.

Če bi dali delavcem po 10 vin. za vsakega otroka, bi ne bilo bogve kaj. Ker se s to odredbo namerava pomagati najrevnejšim slojem, zato se naj stopnuje po potrebi.

Še nekaj o višini doklad. Ta mezdna doklada ni več konjunkturna doklada. Najmanj temelji ta odredba na konjunkturi, ker v zmislu te določbe ostane konjunkturna doklada le tam, kjer je višja kakor sedanja doklada. Konjunkturna doklada je bila že itak na najnižjo mero prikrojena, zato pa tudi ne bi dosegla pričakovanega uspeha, da ji ni prišel na pomoč zakon o vojnih dajatvah. Medtem časom so se razmere tako poostriale, da pomeni tedanji najvišji znesek, danes najnižji in se ga priznava le kot nekak izraz dobre volje. S stopnjevanjem po višini krajevne stanarinske doklade se je nameravala določitev mezdnih doklad spraviti v sistem in s tem izločiti protekcijo. Ali stopnje temeljnih plač niso v nikakršnem soglasju s stopnjami stanarinskih doklad. Iz tega pa sledi, da imajo delavci v okrožju 80% stanarine, najnižjo mezdno stopnjo, dočim delavci na Dunaju pri 100% stanarini niso dosegli najvišje meзде, vsled česar se dogaja, da službujejo delavci v okrožju nižje stanarine z višjo mezdo in obratno. Toliko o obsegu doklad. Izvršilni predpis pravi:

Ta doklada se daje tudi lahko tam, kjer so posebno slabe razmere. Nadalje se glasi: Od doklade so izključeni premožni uslužbenci.

Vsak predstojnik je odgovoren za svoja dejanja, pa ne le sam za se. Vsakemu predstojniku je dodeljeno večje ali manjše število delavcev. Vsak predstojnik je človek in se še celo v službenih ozirih razlikuje od drugega. Oni predstojniki, ki so odločni in brez predsodkov, vedo, kaj storiti. Ali komur manjka le ena teh lastnosti, tam morajo trpeti, ne vsi, pač pa nekateri delavci.

Prej smo že omenili, da so v krajih ob železnici življenski pogoji zelo slabi. Zato je potrebno, da se zviša takim delavcem priboljšek.

Pa tudi izraz »tako dobro situiran, da bi se nad eventualnim priboljškom zgražali sodelavci«, je preobsežen. Kdo razsodi, če je kdo dobro situiran? Kako naj dobi predstojnik zagotovilo, da bi se delavci zgražali, če bi dotičnik dobil doklado?

In slišali so stotnikov glas: »Da, tako je prav — tečejo — kdor teče, ima izgube — nanje — nanje — hura — hura!«

Čez njive so podili sovražnika, dagnali so ga v črne ulice vasi in zopet vun.

Ko pa je zadonel glas trobente, pozivajoč jih, da se zbero, jih je zopet prevzela težka utrujenost. Počasi in opotekajoč se so lezli od vseh strani. Trudoma so sopli in veke so bile težke.

Častniki so šepetali. Od svežih čet so poslali patrolje za sovražnikom in k poveljniku, kaj naj store.

Peljali so jih v cerkev, a spati niso še smeli, dokler ne vedo nič natančnejšega. Stati morajo s puško ob nogi.

Obroč plinovitih luči je gorel semintje nad njimi. Sence so vstajale iz vseh kotov. Stali so tihi, »s puško ob nogi«, in čakali povelj, kakor je bilo ukazano.

Čez uro je stopil njihov stotnik na prižnico, da jih tolaži. Gledal je nanje in zapazil čudno valovanje med vrstami. Spoznal je, da spe vsi.

S povešenimi glavami, ramo ob rami, opirajoč se drug ob drugega kakor bilka na travniku, so izgledali kakor eno bitje, ki diha počasi semintje.

Tedaj je pozabil stotnik vse besede. Streslo ga je, solze so se mu vsule iz oči in venomer je šepetal: »O tovariši — tovariši — moji tovariši!...«

Smo pač mnenja, da naj ne prihaja v poštev pri odmeri doklade, če je kdo dobro situiran ali ne. Tukaj ne gre za to, če ima kdo kaj pod palcem ali ne, gre edino le za to, ali zamore s plačo, katero dobiva, pokrivati stroške za vzdrževanje družine ali ne. Vse drugo je postranska stvar, če tudi poseduje kdo kako malo hišico in malo zemljišče. Državno podjetje je lahko podjetnik kakor kdo drugi, ali v teh točkah nič več in nič manj.

Potrebno je, da se pomenimo tudi o postavki, če je kdo bil z višjo plačo sprejet, kakor je v tistem kraju temeljna mezda. Že v zadnji številki smo primerjali, da nima načelo nobene stike.

Tudi druge postavke doklad niso nič manj klavrne kakor ravnokar opisane. Moralo bi se poleg draginje tudi upoštevati ugodno konjunkturo delojemalcev. Velika je diferenca še celo pri onih delavcih, ki so dosegli najvišjo doklado. Pa tudi morebitni izgovor, da mu ni treba v vojno, je jalov, ker ni delavcu vseeno, če nosi brezmejno skrb za vzdrževanje družine, dočim se je na mah otrese, če je vpoklican. Nujno je splošno zvišanje doklad.

Reformirati je tudi treba določbe glede doklad z ozirom na število otrok. Tukaj je nekaj, kar se ne more razumeti. Uprava je določila pri definitivnem osebju do štirih otrok za vsako glavo gotov znesek, dočim je pri delavstvu opustila ta hvalevreden način. Tudi za delavstvo je treba takakega stopnjevanja. Za dva ali tri otroke ena doklada v znesku 10 vinarjev, na enega otroka pride 5 ali pa 3¹/₃ vinarjev, pri številnejši družini še manj.

Kako hrano naj dobiva otrok, da zadostuje ta znesek? Če je že treba razlik, se je ta že zvršila pri splošni dokladi in sicer po socialni uporabi posamezne skupine. Pri otrocih je to pač nepotrebno, ker so že itak razdelili starše po skupinah. Delavci zahtevajo, da se jih tozadevno postavi v enako vrsto kakor definitivno osebje.

Pa še en primer: Nekdo je vstopil v službo kot pomožni delavec, pa je dobil pri vstopu 10 v. več kakor znaša temeljna mezda. Sčasoma postane nestalen. Ta delavec ne dobi nič, zato ker je dobil pri sprejetju na delo 10 vin. več, kakor znaša temeljna plača.

Pa tudi če velja ta izjema samo za pomožne delavce, je krivična, ker tudi ti delavci občutijo draginjo ravno tako hudo kot stalni delavci. Domačih pomožnih delavcev itak ni veliko in delati bi jim krivico, če se uveljavlja izjeme.

Kakor smo to že v začetku konstatirali, je bila sedanja oblika nekoliko skrbnejše izbrana, kakor prej. Samo višina teh doklad je tako majhna, da je njih izpopolnitev nujna stvar.

Delavec danes ne zahteva priboljškov zato, da si zbere kapital, temveč zahteva le toliko dohodkov, da ž njimi pokrije neobhodno potrebne izdatke, ki so neizogibni in na katerih temelji življenje.

Žensko delo v nemški železničarski službi.

Sedanja svetovna vojna — najčistejše dete meščanskega družabnega reda — poraja mnogo nasprotujočih si naprav. Tako tudi glede ženskega dela. Vojna povzročila, da je postala prava armada žen, ki so delale prej v tekstilni in klobučarski industriji, doma in drugod, brezposelnih. Obenem pa vojna tudi povzročila, da dela čimdalje več žen v poklicih, ki so veljali doslej kot izključno opravilno polje moških. Žensko delo se je razširilo tudi kaj hitro v železniški službi. Svetovna vojna zahteva vedno več dela od železnic, a na drugi strani jej krči osebje. V prvem polletju vojne so se lahko nadomestile vrzeli pri železniški službi. Pozneje pa so postajale moške delovne moči od tedna do tedna redkejše in tedaj so poizkusile železniške uprave z nastavljanjem ženskih delovnih moči. Pred vsem se je poslužila žensk prusko-heška železniška uprava. Najprej je nastavila žene kot snažilke voz. Te so se obnesle in zato so poizkusili še pri progovzdrževalni službi z žen-

skami. Povsod so se ženske obnesle in tudi druge uprave so pričele nastavljanje žene. Na Baden-skem je zaposlenih pri železnica 400 do 500 žen. Vsega skupaj pa tvorijo žene vendar komaj 1 odstotek vsega osebja pri železnica v državi.

Značilno je, da se zavzema posebno meščansko časopisje za nadaljno nastavljanje žen v železniški službi. Ti časopisi pravijo, da tvorijo žene lahko 10 do 15% vsega železniskega osebja in da se jim lahko poverijo najrazličnejša dela pri železnici tako na progi, v pisarnah in delavnicah. V delavnicah naj bi opravljali težavnejše delo izučeni moški, lažje delo pa ženske. Meščanski časopisi zahtevajo tudi enotno ureditev ženskega dela, katerega prednost priporočajo v sledečem: »Z nastavljanjem žen dobimo mnogo moškega osebja za službo v zasedenih krajih in za vojaško službo, potrebnih žene dobe dober zaslužek in se skrijejo podpre in železniske uprave dobe cene delovne moči«. Prav po meščansko!

Dopisi.

Nabrežina. 6. izkaz podpornega sklada kurilniških delavcev v Nabrežini. — Dohodkov v mesecu oktobru potom pobiranja prostovoljnih prispevkov je bilo: 34 K 80 vin. Ta vrsta se je razdelila na sledeči način: 25% »Rdečemu križu« — 8 K 70 vin. Zaradi dolgotrajne bolezni so dobili 3 člani podpore in sicer, 2 člana po 10 K — 20 K, 1 član 6 K 10 vin., skupaj 34 K 80 vin. — Dohodki v mesecu novembru: Nabrano 37 K 70 vin. Ta vrsta se je razdelila kakor sledi: »Rdeči križ« 25% — 9 K 42 vin. Podpore so dobili 3 člani in sicer: dva po 10 K — 20 K, eden 8 K 28 vin., skupaj 37 K 70 vin. Kakor je razvidno se je v teku 2 mesecev nabralo 72 K 50 vin. Za »Rdeči križ« smo oddali 18 K 12 vin., potrebnim članom pa 54 K 38 vin. O uporabi tega sklada se je lahko prepričal vsak član, ker je bil izkaz prilepljen na vidnem mestu. Nekateri postajni uslužbenci poprašujejo, zakaj obstoji ta sklad le za kurilniško osebje. Odgovor je kratek: Sklad za postajno osebje v Nabrežini se ni mogel vzdržati, ker je bilo zelo veliko nezdrave sebičnosti med člani. Dosti železničarjev, ki zaostajajo z mesečnimi prispevki za organizacijo, češ: Kje bom pa jemal denar, da plačujem za organizacijo; kadar se mu pa kaj neljubega pripeti, tedaj pa ima hitro kar hitro 50 K pri rokah, da bi plačal, najrajši nazaj za nekaj let.

V podporni sklad so bili izvoljeni sledeči sodrugi: Laub Leo, načelnik; Jan Alojzij, blagajničar; Ahačič Valentin, preglednik; Abram Anton, in Šušteršič Ivan II, odbornika.

Za predsedništvo krajne skupine:

Jan Alojzij.

POSLANO.

Pragersko. Člani »Splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva« žele svojemu dolgoletnemu predsedniku Alfredu Pičiničinu ob priliki njegove premostitve na Zidani most obilo sreče in zadovoljstva na novem službenem mestu.

Odbor kr. skupine.

* * *

Vsem sodrugom na Pragerskem, od katerih se nisem poslovil pri svojem odhodu, kličem tem potom: Dalje po začrtani poti, do končne neodvisnosti proletariata!

Pičinin Alfred.

Obvestila uprave.

Z ozirom na okrožnico centralnega odbora z dne 29. julija in 14. avgusta 1914 glede odloga, oziroma doplačila članskih prispevkov velja sledeče:

a) Članom, ki so vsled precej znižanih prejemkov s članskimi prispevki zaostali, počivajo dolžnosti in tudi članske pravice.

Kakor hitro se dohodki (akord) zopet zviša, mora dotičnik plačati vse zaostalo in ožive pravice šele tedaj, kadar je izplačal zaostalo.

b) Članom, ki so bili vpoklicani, pa ne dobivajo plače, počivajo njih dolžnosti in pravice; kakor hitro pa se povrnejo v civilno službo, morajo že prvi mesec po povratku vplačati članarino, če si hočejo pridobiti stare pravice.

Cas, v katerem so bili vpoklicani, se vknjiži kot »vojno službovanje«.

Cas, ki ni vplačan, se ne všteva v skupno člansko dobo.

c) Članom, ki pripadajo k skladu za smrtno odpravnino, ostanejo zavarovane vse pravice.

Ce pade član tega sklada v vojni, ali pa umre vsled kake druge bolezni, dobe njegovi pravni dediči posmrtno odpravnino.

Člani posmrtnega odpravninskega sklada ne smejo ostati dolžni članarine.

d) Člani, ki so eksponirani in dobivajo redno svojo plačo, morajo redno vplačati članarino.

Ker bo imela organizacijo po vojni — kakor kažejo vsa znamenja — dosti poslaničarjev, ki so dolžni posameznikov, da ne dopuščajo, da bi člani zanemarili društvo in naj sodrugi povsod, kjer je to mogoče, zbirajo nove člane.

e) Železniški koledar za leto 1916 je izšel in se lahko naroči ali pri upravi sami, ali pa pri železničarskem tajništvu, Franca Jožefa cesta št. 5 v Ljubljani.

Koledar je jubilejna izdaja in izhaja dvajsetič. Z nakupom koledarja je spojena zavarovalnina po 200 K, oziroma 100 K, če umre naročnik koledarja tekom enega leta vsled nezgod na železnici.

V vojni padli železničarji dobe izplačano tudi svojo kupno premijo za leto 1916.

Predpogoji za izplačanje zavarovalnine so: Koledar mora biti plačan in policaj vposlana.

Priporočamo živahno agitacijo za 20. letnik koledarja.

Železničarji, ki potujejo na Dunaj in žele prenočevati v »Železničarskem domu«, naj pristopijo k društvu »Eisenbahnerheim«. Letni prispevek znaša 1 K. in se lahko pristopi pri vseh krajnih skupinah in vplačevalnicah.

Uprava.

Naš grob.

SODRUG LEOPOLD WINARSKY.

V ponedeljek, 22. oktobra zvečer, je umrl na Dunaju državni poslanec sodrug Leopold Winarsky. V noči na nedeljo ga je zadela v neki dunajski kavarni kap. Prenesli so ga takoj v bolnišnico, kjer je umrl v ponedeljek zvečer, ne da bi se bil še kaj zavedel. Z Winarskym izgubi bratska nemška stranka izurjenega organizatorja in agitatorja, vnetega bojovnika za socializem in izkušnega vodnika. Z 18 leti je prišel Winarsky že v stranko. Takrat je bil tapetniški pomočnik. Kmalu pa so spoznali njegovo izredno govorniško nadarjenost, njegovo agilnost in gorečnost. Prišel je nato v bolniško blagajno, pozneje pa je postal tajnik avstrijsko-nemške soc. dem. stranke. Leta 1906 je bil izvoljen v državni zbor, kjer je posvečal veliko pozornost vsem socialnim vprašanjem. Z lastno silo si je priboril globoko izobrazbo in obsežno znanje. Kjerkoli je hodil, je imel s seboj spremljevalko — knjigo. Njegovo življenje je bilo neprestano učenje. Lansko leto je prišel tudi kot zastopnik bratske nemške stranke na strankin zbor jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Winarsky je bil rojen leta 1873. v Brnu, kjer je bil njegov oče tapetniški mojster. Oče je kmalu umrl. Nato je prišla mati s 3letnim Leopoldom na Dunaj, kjer je siromašno preživljala otroka in sebe s postrežbo po hišah. Winarsky je obiskoval na Dunaju le ljudsko in meščansko šolo. Vse drugo si je pridobil sam z železno voljo. Bil je pravi vzor zavednega, socialističnega delavca.

Čast in slava njegovemu spominu!

Iz tujine.

Ruski socialni demokrati za vojno.

Iz »Pokreta« posnemamo: Švedski list »Socialdemokraten« piše, da so v ruski socialni demokraciji tri struje z ozirom na vojno. Voditelji teh struj so v inozemstvu. Lenin zastopa mišljenje, da se vojska socialne demokracije sploh ne tiče, edino le kot posredovalka revolucije na Ruskem. Plehanov zastopa nasprotno smer in trdi, da ne more biti nič važnejšega, nego je uničenje nemškega militarizma in imperializma.

Zeli celo podpirati rusko vlado v borbi proti Nemčiji. Sredino teh struj pa zastopa n. pr. Akselrod. Rad bi izrabil sedanje razmere za bodočo svobodo v Rusiji. Politična oblast naj se prenese z birokracije na drugi del družbe, pa čeprav i na rusko veliko buržuazijo. Vse tri struje socializma pa so edine v misli, da se v bodoče mora odstraniti nemški vpliv v vseh svojih oblikah. Na Ruskem so si svesti popolne nesposobnosti pri birokraciji.

Proti nji delajo zlasti veliki industrialni krogi. Vsak misleč človek, razen birokracije, je za vojsko. Neprosvetljeno kmetsko ljudstvo seveda ni ne za vojsko ne proti vojski. Ali ves politično izobraženi del naroda je prepričan, da bi končni ruski poraz v vojni omogočil Nemcem neprenosljiv vpliv na Ruskem, da bi okrepil moč reakcionarne birokracije in da bi preprečil započeti razvitek k svobodi. Drugače pa pišejo švedski listi, da je razpoloženje v Rusiji potrto, in da hočejo ruski socialisti sodelovati pri odboru za narodno obrambo samo pod pogojem temeljnih reform.

Tudi oktobristična vlada mora popustiti zahtevam naroda. Oktobristi imajo prednost pred kadeti v tem, da so v teoretskih programih manj vezani. Kadeti so sicer teoretsko radikalni, ali so preveč doktrinarni in nimajo onega društevnega in socialnega pomena kakor oktobristi. Birokracija ima interes na sporazumu z Nemčijo in ne vidi sedaj nikjer drugje zaslombe nego v Nemčiji, ali ne upa se nasprotovati obči struji.

Štokholmski socialistični organ prinaša te vrste kot razgovor z nekim odličnim ruskim socialistom, ki se je mudil v Štokholmu na potovanju iz Angleške v Švic. Nazadnje je ta zaupnik celo rekel, da se ne bo socialistična frakcija v dumi naravnost postavljala proti vojni. Toda od izrecnega pobijanja vojne do udeležbe pri narodni obrambi je velik korak.

Raznoterosti.

Personalna komisija juž železnice.

Kakor je razvidno iz okrožnice, so razpisane volitve za personalno komisijo južne železnice v sekciji za strojno in vlakopospeševalno službo, skupina poduradnikov in slug.

Nove volitve so potrebne zato, ker so odložili mandate vsi člani in namestniki. Dogodek je bil sledeči:

Personalna komisija juž. žel. je imela na podlagi pravil iz leta 1899 le malo pomena za osebje. Ali s časom je postala personalna komisija vsled smotrenega zastopstva, ki je črpalo moč iz svoje stanovske organizacije, močna socialna institucija. Vrednost dobrega zastopstva se je spoznala leta 1907, ko je dosegla komisija s pomočjo organizacije izdatne pribojčke.

Med temi pribojčki je bilo tudi priznanje, da se morajo preložiti v bodoče predlogi za kaven personalni komisiji v odobritev. V sled te odredbe je postala ta komisija spoštovanja vredna institucija, potom katere se lahko dosežejo ugodnosti za svoje volilce.

Žel, da so se postavili zastopniki železniske uprave v času vojne na stališče, da je personalna komisija postranskega pomena in so prezirali soglasne sklepe v kazenskih zadevah, ali pa so pri intervencijah v prid osebju odrekli vsako posredovanje n se sploh niso ozirali na zahteve in prošnje uslužbencev. Gospod strojni ravnatelj Schläs in tudi gospod generalni ravnatelj sta ponosno dajala obljube, ki sta jih pa pozabila izpolniti: tovariše, ki so zakrivilili kak prestopok in so bili pri personalni komisiji oproščeni, ali pa obsojeni na denarno globo, je odpuščal ravnatelj iz službe alijih vpokojil, ne da bi se oziral na sklepe personalne komisije.

Vsled tega postopanja so odložili člani personalne komisije svoje mandate in poslali predstojniku personalne komisije

gospodu administrativnemu ravnatelju c. kr. svetniku drju. Falli, sledečo izjavo:

Podpisani člani personalne komisije in njih namestnik sekcije poduradnikov in slug skupine strojne in vlakopospeševalne službe si usojajo Vašemu blagorodju naznaniti, da odlože z današnjim dnevom svoje mandate v personalni komisiji.

Podpisani utemeljujejo ta korak v tem tako resnem času s sledečim:

Prisiljeni po neizmerni draginji in prošnji svojih volilcev so člani personalne komisije ponovno v tej zadevi intervenirali, tako pri strojnem ravnatelju gospodu drju. Karlu Schlössu kakor tudi pri generalnem ravnatelju drju. Weberju; oba gospoda sta dajala članom personalne komisije razne objube.

Na podlagi takih objub je bilo podpisanim lahko, prepričati volilce, da še malo počakajo, pa bodo njihove želje in prošnje uresničene. Žal, so morali člani personalne komisije svoje volilce tolažiti dlje in dlje časa; železniška uprava je pa pozneje ukrenila vse kaj drugega, kakor je bila obljubila personalni komisiji.

Tako postopanje je oznevoljilo volilce, ki so bili mnenja, da daje personalna komisija kar tja v dan objube in na mesto, da se togote volilci na upravo, so zvracali vso jezo na člane personalne komisije, češ, da dajejo izmišljene objube tovarišem. Popolnoma preziranje personalne komisije je dokazano v primeru disciplinarnega značaja po generalnem ravnateljstvu, ki je proti skiepom komisije ovadene ali upokojil ali odslovil.

Ker je tudi peticijska pot, oziroma intervencijska pravica omejena na zglasitev, pri kateri se lahko govori o dogodkih in kaznih, željah itd. ne da se doseže zaželeni cilj izpremenitev odredb je vsled tega vse prizadevanje ničevno.

Zaradi teh dejstev smatrajo podpisani za dolžnost, da odlože mandate, ki so jih bili sprejeli v interesu volilcev, ker je pod takimi okoliščinami brezuspešno vsako zastopstvo.

Blagovolite prizadetemu strojnemu in vlakopospeševalnemu osebju naznaniti naš uspeh na primeren način.

S spoštovanjem

(podpisi članov in namestnikov.)

Kakor znano našim tovarišem strojnega in vlakopospeševalnega osebja, so bili sledeči tovariši v personalni komisiji:

Skupina poduradnikov.

Člani:

Fran Zwenk, Maribor.

Alojzij Preprost, Mürzzuschlag;

Josip Peltl, Dunaj.

Namestniki:

Anton Stratil, na Reki;

Nikolaus Hohenegger, Inomost;

Leopold Ohltschnig, Gradec.

Skupina slug.

Člani:

Henrik Zwenk, Bruck ob Muri;

Ivan Gerngross, Gradec;

Julius Jaich, Dunaj.

Namestniki:

Anton Franck, Dunaj;

Josip Koller, Maribor;

Hans Hutter, Lienz.

Zopet so poklicani tovariši strojne in pospeševalne službe na volišče in vsak bo izpraševal, koga naj voli, če so bili naši najboljši zastopniki primorani odložiti mandate? V tem primeru je pa odgovor sam po sebi umljiv. Oni, ki so nas zastopali doslej, nam jamčijo, da bodo zastopali interes vsakega posameznika strojnega in vlakopospeševalnega osebja tudi vnaprej.

Saj so ravno oni ponovno dokazali, da smatrajo zastopstvo svojih tovarišev za zelo resno stvar. Volilci pa morajo dokazati generalnemu ravnateljstvu, da uživajo dosednji zastopniki polno zaupanje.

Samo ob sebi je umljivo, da pričakujemo, da sprejmejo izvoljeni na ponovni dokaz zaupanja zopet izvolitev.

Obenem pa moramo poudarjati, da ni vzrok, vsled katerega so izvoljeni člani personalne komisije odložili mandate le v nečudenem postopanju ravnateljstva, ampak tudi v obnašanju enega dela članstva napram izvoljenim delegatom, ki misli, da je dovolj, če se poveri članu personalne komisije kako misijo, pa je že dobro. Češ, kar želi personalna komisija, to takoj izpolni generalno ravnateljstvo. Taki člani mislijo, da so izpolnili že svojo dolžnost, če so glasovali za kandidate priporočene od organizacije. Seveda otrešajo takoj zelo zbadljivo jezik, če se ne uresničijo takoj njihove želje.

To je bilo nujno, da se pove. Če hočejo imeti člani dobro zastopstvo v personalni komisiji, morajo stati kakor en mož za svojimi zastopniki.

S tem pozivljamo tovariše strojne in vlakopospeševalne službe, da se udeležijo volitve v per-

sonalno komisijo. Drugih kandidatov ne postavimo kakor one, ki smo jih že enkrat izvolili, ker smatramo, da so oni najbolj poklicani, da zastopajo uspešno interes dotičnega osebja.

Pričakujemo, da izpolnijo člani in juž. železničarji v splošnem svojo dolžnost pa volijo vsi brez izjeme priporočene kandidate.

Na Dunaju, v novembru 1915.

Eksekutiva organiziranih juž. železničarjev.

»Domoljub« piše

o priliki zvišanja maksimalnih cen za prašiče: »Hvaležni smo, ker je deželni odbor kranjski pri deželni vladi dosegel, da se je zvišala cena prašičev. Zlasti deželni glavar ima pri tem velike zasluge. Torej pri vsakem kilogramu se je cena zvišala za 70 vinarjev. Vzemimo le, da se proda 100.000 prašičev po 100 kilogramov. Povišek znese sedem milijonov kron, ki jih bodo naši kmetje več dobili. V resnici je število še veliko večje. En sam gospodar, ki ima dva prašička na prodaj, bo dobil zdaj 140 kron več. To je nekaj pomoči, da bo mogel družini obleko in obutev napraviti«.

Jubilej strokovnih organizacij v Nemčiji. 17. novembra je poteklo 25 let, odkar je bila ustanovljena generalna komisija nemških strokovnih organizacij. Leta 1890. je bila v Berlinu konferenca strokovnih organizacij, kjer se je že obravnavalo o tesni združitvi vseh strokovnih organizacij. Dve leti pozneje je bila konferenca v Halberstadtu, kjer so ustanovili generalno komisijo. Petindvajsetletno delo generalne komisije za razvoj nemških strokovnih organizacij je naravnost kulturno delo v zgodovini človeštva. Brez števila velikih mezdnih bojev je vodila generalna komisija in se upirala čvrsto vsem izjemnim zakonom, ki jih je naperjala reakcionarna vlada proti delavskemu gibanju. Smotreno organizatorično delo nemške generalne komisije je vplivalo tudi mogočno na strokovne organizacije po drugih deželah.

Nemški železničarji v Srbiji. Vojni poročevalec dr. Adolf Köster piše v »Frankfurter Zeitung« iz Jagodine: Da prodirajo naše čete tako hitro v Srbijo, je precejšnja zasluga naših železničarskih kompanij. Ker so odpeljali Srbi ves železniški material, so morali stroje in vozove prepeljavati posamezno od ogrskega obrežja preko Donave. 31. oktobra je prišel prvi nemški stroj na srbska tla. Danes že drdra zelo veliko število voz do 90 km globoko v deželo. Urejen železniški promet je seveda za prodirajoče čete največje važnosti.

Gospodarstvo na ruskih železnicah. O gospodarstvu odstavljenega prometnega ministra Ruhlova pripoveduje »Rječ«, da so prihranili ob času njegovega poslovanja posamezni postajni načelniki po 50 do 70 tisoč rubljev v nekaterih vojnih mesecih. Vsak vlak je veljal okolo 700 rubljev samo za stroške voznih listov. Ko se je pritožil neki veleindustrijec pri ministru, da ne dobi voz za blago, so mu poslali toliko voz, da ni vedel kam z njimi. Ker jih ni uporabil, so mu naložili 120.000 rubljev kazni.

Trozveza angleških delavcev. Angleško meščansko časopisje se zelo razburja, ker se hočejo spojit strokovne organizacije rudarjev, železničarjev in transportnih delavcev. Ta trozveza bi

bila zelo močna, kajti spojila bi 600.000 organiziranih rudarjev, 273.362 železničarjev in 89.780 transportnih delavcev. Če zastavka ta trozveza, tedaj zastane vsa produkcija, ves promet in vsa trgovina.

Tudi avstrijski podjetniki nastopajo zoper draginjo. Tri najvažnejše in najštevilnejše avstrijske podjetniške organizacije in sicer »Zveza avstrijskih industrijaicev«, »Klub industrijalcev« in »Osrednja zveza industrijalcev v Avstriji« so izročile vladi vlogo, kjer opozarjajo na to, da se preživlja delavstvo v sedanjih razmerah komaj z najpotrebnejšim. Zato smatrajo industrijske organizacije za svojo dolžnost in v interesu delavstva, da opozore vlado na nevdržljivost sedanjih razmer. Prosijo za odredbe, s katerimi se zagotovi dobava najpotrebnejših živil. Cene živil naj se postavijo zopet na ono višino, ki omogočijo tudi delavstvu izhajanje. Najvažnejše sredstvo v tej smeri smatrajo industrijalci, da se osnuje enotna organizacija za preskrbo živil in živinske kreme. Ne doseže se preskrba vsega prebivalstva s tem, da se določijo najvišje cene, temveč s tem, da zapieni država vse. Zato je pa seveda potrebno pred vsem, da se zagotovi zadostna mera živil. Ogrska je pa skoraj onemogočita izvoz, ker zahteva izvozno dovoljenje. Ogrska vlada pa dostikrat odreka izvozno dovoljenje in ni izpolnila niti tega, kar je obljubila. Dolžna je še 600.000 meterskih stotov koruze. Izvozne prepovedi in oteževanje izvoza pa so v nasprotju z ogrsko pogodbo.

Vojna podpora vsem državnim nastavlencem na Ogrskem. Iz Budimpešte poročajo: Vlada predloži parlamentu predlog, da se dovoli 87 milijonov kron za podpore vsem državnim nastavlencem in vsem onim, ki delajo v obratih, vzdrževanih z državnimi sredstvi. Vsak dobi 20 odstotkov onega zneska, ki mu gre s 1. januarjem 1916 kot podpora. Podpora se razdeli v 10 enakih mesečnih obrokih.

Tretjega vojnega posojila so podpisali v Avstriji 4070 milijonov, na Ogrskem pa 2000 milijonov, skupaj torej nad 6 milijard.

Po dvajsetih letih! Strankino glasilo poljskih sodrugov v Rusiji »Robotnik« (Delavec) je izhajal tajno nad 20 let in šele danes je dana listu možnost izhajati javno in svobodno. Izhajal je v raznih mestih, tiskan v raznih tiskarnah in šele sedaj, ko so Rusi odšli iz Dombrove, postal je »Robotnik« »javno« glasilo poljskih sodrugov. Zanimiva je zgodovina tega lista. Ustanovljen je bil leta 1894. Uredništvo se je takrat nahajalo v Varšavi med tem ko je bila tiskarna skrita v nekem malem mestecu ob Litvi. List je izhajal v 1200 izvodi. Stroj in vse potrebno se je naročilo iz Angleške in je bilo mogoče pripeljati čez rusko mejo le vsled tega, ker je bil zaposlen v dolniškem uradu ob prusko-ruski meji neki uradnik, ki je bil član socialistične stranke. Za nekaj let izvohala je policijska oblast, da se nahaja nekje socialistična tiskarna in skoraj bi bila takrat stranka prišla ob svojo tiskarno in ob svoj list. V hiši, kjer se je nahajala tiskarna, je stanovalo tudi mlado dekle, v katero se je zaljubil slugar tiskarne ter jej med drugim tudi razkril tajnost glede tiskarne. Dekle se je pa zbalo stanovati dalje v hiši, kjer se nahajajo take »revolucionarne« stvari; tiskarju se je komaj posrečilo jo pomiriti ter s tem preprečiti, da bi ovadila vso stvar policiji. Ker se pa niso sodrugi čutili dovolj gotovi pred policijo, so sklenili prenesti svojo tiskarno v Vilno, kjer so si bili pripravili — v Aleksandrovski ulici — primerne prostore. Policija je izvršila razne hišne preiskave v Varšavi, Radomu in Dombrovi in ker ni našla nikjer ničesar sumljivega, se je zadovoljila z mislijo, da se nahaja tiskarna nekje v tujini. Urednik »Robotnika«, Josip Pisucki, je živel v Lodcu s svojo ženo pod krivim imenom Dombrovskega. Po poteku nekaj let je pa prišla policija vendarle na sled tiskarni. Stvar se je zgodila tako: Neki

uslužbenec tiskarne je kupil v neki papirnici večjo množino papirja, to je pa zbudilo sum nekega tajnega policijsta, ki je nato sledil korakom uslužbenca. Četudi ni uslužbenec šel naravnost v tiskarno, je detektiv vendarle izvedel za kraj, kamor se ima poslati papir ter tako razkril tiskarno. Tiskarna je bila zaplenjena, urednik in dva tiskarja pa sta bila aretirana. Poljski sodrugi niso zato mirovali. Kupili so si v Inozemstvu drugo tiskarno ter jo postavili v Rigi, kjer je bil »Robotnik« tiskan do leta 1904. Začetkom leta 1905. se je preneslo tiskarno v Varšavo, kjer se je tiskalo do leta 1908. v neki trgovini papirja. Policija je tudi topot izvedela za novo tiskarno in »Robotnik« je moral odslej bežati po raznih mestih in tiskarnah do leta 1914. Danes, po dvajsetih letih takega obstanka, zamore »Robotnik« prvič izhajati javno, ne da bi skrival svojo tiskarno pred očmi policije. »Robotnik« je imel na Poljskem precej pristašev. Več je bil list preganjan, tem rajše se ga je čitalo.

Volitve v personalno komisijo na juž. železnici.

(Sekcija poduradnikov skupina I.: prometno vožno osobje, vlakovni revizorji in nadsprevodniki).

Členi:

Lansko leto izvoljeni sodrugi nadsprevodniki Adolf Klengl, Karl Täuber in Maks Seckl so odložili mandate, vsled česar morajo biti nove volitve v personalno komisijo, ki so že razpisane.

Dotični sodrugi opravičujejo svoje postopanje s tem, da ne morejo uspešno zastopati interese volilcev, ker zavzema južna železnica v vprašanih, ki so življenskega pomena za osobje povsem negativno stališče. Nesebično so se zayzemali za svoje tovariše, ali kljub temu niso dosegli nikakršnih uspehov. Mislijo, da bodo imeli morda drugi zastopniki več sreče in dosegli večje uspehe.

Dunajski zaupniki so sprejeli na znanje odložitve mandatov in so na seji dne 5. novembra ob navzočnosti zastopnikov centralnega društvenega vodstva postavili nove kandidate.

Pri nastavi kandidatov se je oziralo na dosežani način, da morata 2 člana personalne komisije stanovati na Dunaju. Vsled tega so postavili zaupniki dosedanjšega namestnika sodr. Scheibeina za prvega kandidata, ostala dva sodruga Križeka in Sturm za drugega in tretjega kandidata. V izpolnitvev namestnikov so predlagali zaupniki sodruga Lacknerja iz Celovca. Eksekutiva organiziranih železničarjev Vam predlaga sledeče kandidate:

Za sekcijo poduradnikov:

Skupina prometnega vožnega osobja (vlakovni revizorji in nadsprevodniki).

Člani:

Viljem Scheibein, nadsprevodnik, Inomost.

Leonhard Križek, nadsprevodnik, Matzleinsdorf.

Ignac Sturm, nadsprevodnik, Dunaj.

Namestniki:

Vencel Hlavaček, nadsprevodnik, Maribor.

Viktor Lackner, nadsprevodnik, Celovec.

Pozor! Imena kandidatov lahko volilci izrežejo in prilepijo na glasovnico. Če pa volilec napiše imena kandidatov na glasovnico, naj razločno napiše ime in priimek ter značaj in postajo, kjer slušbuje dotični kandidat v zato določeno rubriko. Nerazločno pisano ime in nezadostna izpolnitvev volilnega listka napravi glasovnico za neveljavno. Ako volilec ni dobil glasovnice, je lahko reklamira pri predstojniku. Predstojniki dobe za vsakega volilca po dve glasovnici. Popisane glasovnice se ne sme podpisati. Volitev je tajna in oddajajo volilci v zalepljenem ovitku glasovnico svojemu predstojniku. Vsako nepravilnost itd. naj sporoče volilci dosedanjšim članom personalne komisije, da se naznani pri skrutiniju zlorabo. Dolžnost vsakega

vlakospemljevalca je, da razširi kandidatno listo, tako da izvrši lahko vsak volilec svojo volilno pravico.

Sodrugi izpolnite svojo dolžnost!

Na Dunaju, v novembru 1915.

Eksekutiva organiziranih železničarjev.

POZOR!

Delavci in člani provizijskega zaklada c. kr. priv. juž. železnice.

V zmislu § 39. pravil provizijskega zaklada c. kr. priv. juž. železnice se razpisujejo nove volitve za odbor provizijskega zaklada.

Opisovati važnost teh volitev je nepotrebno, omenimo samo, da so potrebni za vodstvo tega, za delavstvo tako eminentno važnega zaklada, pogumni odborniki, ki čutijo vso odgovornost na tem važnem mestu. Izhajajoč iz teh naziranj, smo izbrali izmed zaupnikov na juž. železnici kandidate.

Volitev je tajna in pismena, potom glasovnic, katere se vtakne v zato določeni ovitek, ki ga je izdala c. kr. priv. južna železnica.

Sprejem ovitka in glasovnic potrdi lastno-ročno vsak volilec.

Na glasovnice se tudi lahko prilepi kandidatno listo.

Sedaj pa sodrugi in tovariši, na vas je ležeče, komu oddaste svoj glas; v vašem interesu je, da izvolite izvežbane može, ki so pripravljene vsikdar da nastopijo nesebično za vaš blagor.

Priporočamo Vam sledeče kandidate:

Glasser Franc, ključavničar v delavnici Dunaj.

Pospichal Franc, zidar B. E. S. Dunaj.
Feigl Karl, prtljagonosец na postaji Dunaj.
Prenner Leopold, mizar, vlakopospeševalne družbe Dunaj.

Schmidt Karl, ključavničar, v delavnici Dunaj.

Za namestnike:

Raupl Rupert, ključavničar v tovarni varnostnih naprav, Dunaj.

Majer Josip, vrhstavnbi delavec B. E. S. Dunaj.

Kovač Ivan, skladiščni delovodja, Matzleinsdorf.

Kocian Ladislav, višji kurjač kurilnice, Dunaj.

Hlavka Anton, ključavničar v delavnici Dunaj.

Eksekutiva organiziranih avstr. železničarjev.

Društveni vestnik.

SHODI.

Dne 13. novembra je bil na Pragerskem v Obravševi gostilni članski shod »Splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva« s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o korakih v svrhu dosege stalnih draginjskih doklad za poduradnike in sluge c. kr. priv. juž. žel. za ves čas vojne.

2. Poročilo o konjunkturi dokladi za juž. žel. delavce.

Sodrugi Kopač iz Ljubljane je obrazložil križev pot vseh tozadevnih intervencij: Pri c. in kr. vojnem ministrstvu, c. in kr. transportnem vodstvu, pri železniškem ministrstvu, deputacije pri generalnem ravnateljstvu juž. železnice itd. Uspeh, če tudi zelo majhen in ne odgovarja višjim stroškom za prehranitev družine, je vendar poln v vsakem oziru. Dosegle so se doklade za definitivno osobje, pa tudi za delavstvo. S tem pa ni še zaključena naša draginjska akcija. Organizacija bo skrbela tudi še nadalje, da ne bodo trpeli železničarji v tem hudem času pomanjkanja.

Shodi z enakim dnevnim redom so bili tudi v Celju, Zidanem mostu in Ptuj.

Po shodu se je vršila odhodnica v Zidani most premeščene sodruga Alfreda Pičininija, kateremu je predsednik, sodrugi Želiška, v imenu

kr. skupine Pragersko podelil v spomin srebrno tabatjero. Sodrugi Pičinin, vidno ganjen, se je iskreno zahvalil za zaupanje, katero je užival za čas službovanja na Pragerskem in je obljubil, da bo hodil po enakem potu tudi na novem službenem mestu.

Dne 3. novembra 1915 se je vršil v »Narodni gostilni« pri Sv. Petru na Kranjskem občni zbor ondojne krajne skupine »Splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva za Avstrijo« z dnevnim redom:

1. Poročila:

a) predsednika;

b) blagajnika;

c) kontrole.

2. Volitev novega odbora.

3. Raznoterosti.

Po sprejetem poročilu se je izvolil sledeči odbor:

Predsednik: Koprivnicki H., brzojavni mojster, Sv. Peter.

Namestnik: Razpotnik Franc, Hrastje, Št. Peter.

1. blagajnik: Vodenik Jernej, Sv. Peter.

2. blagajnik: Mihevc Ivan, za progo Postojna-Ravbarkomanda.

Zapisnikar: Čerček Franc, Hrastje 39, Sv. Peter.

Preglednika računov: Birk Franc, Princ Franc, Sv. Peter.

Knjižničar: Križanc Franc, Sv. Peter.

Odbornika: Ambrožič in Habjan.

Pri točki raznoterosti je poročal sodrugi Kopač o uspehu intervencij zaradi zvišanja prejemkov za čas vojne.

Poročilo se je vzelo na znanje z zadovoljstvom, nakar je novo izvoljeni predsednik zaključil občni zbor.

Podporni sklad zaostalim svojcem.

Od 14. avgusta do 6. novembra 1915 so bile izplačane naslednje posmrtnine:

188. Stancer Simon, Gradec II.	200 K
189. Isop Julij, Beljak I.	200 K
190. Kortin Pavel, Wörgl II.	100 K
191. Lampelmayer Jurij, Sp. Gaisbach	100 K
192. Müller Marija, Trautenau	100 K
193. Hubatka Juliana, Linz a/D.	100 K
194. Kreiner Karl, Beljak II.	200 K
195. Jifik Marija, Dunaj XII.	50 K
196. Wallner Ivan, Dunaj II. Oe. N. W. B.	100 K
197. Marek Marija, Mistek	100 K
198. Kajtoh Nace, Oswiečim	200 K
199. Starek Frančiška, Dunaj II. Sev. žel.	100 K
200. Port Ana, Dunaj II. Sev. žel.	50 K
201. Pfaffl Leopold, Dunaj II. Sev. žel.	200 K
202. Behr Vencel, Schreckenstein	200 K
203. Matzke Karoline, Bilin	50 K
204. Langer Wencel, Sporič	200 K
205. Hubaček Marija, Ormuž	100 K
206. Svoboda Sofia, Dunaj X/2	100 K
207. Schneidhofer Peter, Mürzzuschlag	200 K
208. Blacha Franc, Graz II.	200 K
209. Hochmann Gisella, Dunaj XII.	100 K
210. Hink Marija, Zidanmost	50 K
211. Wimmer Ivan, Schärding	100 K
212. Polster Maria, Grussbach	100 K
213. Zöttl Alojzija, M. Reifling	100 K
214. Panič Helene in Rakek	50 K
215. Malik Ernst, M. Ostrau I.	200 K
216. Franzel Josip, Florisdorf I.	100 K
217. Guggler Georg, Inomost I.	200 K
218. Peter Engelbert, Mistek	200 K
219. Seitz Andreas, Marienbad	100 K
220. Jiršik Johann, Dunaj XVI.	50 K
221. Burda Ana, Trautenau	100 K
222. Burker Anton, Dunaj XII.	200 K
223. Angsüsser Franciska, Salzburg	100 K
224. Dörl Friederik, Dunaj XIV.	200 K
225. Wistrčil Rudolf, Dunaj XVI.	200 K
226. Grammel Maria, Dunaj II. N. B.	100 K
227. Urbansky Marija, Czernovitz	100 K
228. Čížek Jakob, Pilsen	100 K

229. Wolfinger Marie, Dunaj II. N. B.	100 K
230. Urschitz Cristina, Beljak	100 K
231. Kastner Ivan, Ljuban	100 K
232. Vokal Štefan, Branovica	100 K
233. Vigl Marija, Trautenu	100 K
234. Stifter Alojzij, Solnograd II.	200 K
237. Kokol Franc, Maribor I.	100 K
238. Lossmann Ivan, Lundenburg	200 K
239. Novak Franciska, Rakek	200 K
240. Hotovac Marija, Marchegg	100 K
241. Nadler Franc, Dunaj X/2	100 K
242. Dunek Sofia, Przemysl	100 K
243. Güttler Paula, Meran	100 K
244. Bernhauer Ivan, Florisdorf II.	100 K
245. Mahr Teresia, Moravsko Ostrovica	100 K
246. Hübl Alojzija, Dunaj XII.	100 K
247. Lerch Karl, Knittelfeld	200 K
248. Skačedonik Georg, Sp. Šiška	100 K
249. Bürgermeister Ana, Komotau	50 K
250. Seibt Josef, Reichenberg	200 K
251. Fuček Friderik, Dunaj Pencing	200 K
252. Schmutzer Josip, Dunaj XI.	200 K
253. Nemeč Andrea, Dunaj Centrala	200 K
254. Pfändl Ana, Beljak II.	100 K
255. Hasilik Marija, Florisdorf I.	100 K

Skupaj . . . 8450 K

Umrlo je 36 članov in 30 žen; skupaj 66 podpor.

Kako žive železniški delavci.

Položaj vrhstavnega delavca.

Računski zaključek enega oženjenega delavca (z enim otrokom): Dnina 2 K 80 vin. (24 dni) znaša 67 K 20 vin. Izdatki: 50 kg premoga, 100 kg lesa — 3 K 40 vin., stžnarina (ena soba) 10 K, 1 in 1/2 litra mleka dnevno 9 K, osem hlebov kruha po 64 vin. — 5 K 12 vin., 2 kg masti po 5 K 50 v. — 11 K, 1/2 kg Ceres masti po 4 K — 2 K, 6 kg moke za polento po 62 vin. — 3 K 72 vin. 1/3 kg kave 2 K 40 vin., nadomestilno kavo 2 K, 4 kg sladkorja à 96 vin. — 3 K 84 vin., 1 kg riža 2 K, 1 kg koruzne moke 1 K, 5 kg krompirja po 24 v., — 1 K 20 vin., 1 kg soli 30 vin., 1 liter esence 40 vin., 1 kg mila 1 K 80 vin., 1/2 litra petroleja 38 vin., druge drobnarije 60 vin., 1/2 litra olja 80 vin., 1/4 kg čebule 40 vin., 1 zavitek vžigalic 26 vin., 7 zavitev tobaka po 8 vin. — 56 vin., skupaj 71 K 70 vin.

Ta kratka statistika dokazuje več izdatkov kakor dohodkov. Na jedilnem listu ni ne mesa ne jajc. Kje pa je obleka?? Dotični delavec ima samo enega otroka, koliko je tistih, ki imajo po pet in več otrok.

Temu delavcu pač ne more nihče očitati, kakor se to večkrat dogaja, preveliko število otrok. Kljub temu da ima ta delavec le enega otroka, ne more izhajati s svojo plačico. Ali je morda slabo njegovo gospodarstvo? Če je kdo, ki zna boljše gospodariti s tem velikanskim zaslužkom, naj se zglaš pri uredništvu, da poučimo železniške delavce v gospodarstvu.

VSEBINA ŠT. 21. IN 22. Z DNE 1. NOV. 1915.

Članki: Rekvirirati! — Za gospodarsko vojno oskrbo železničarjev. — Keir Hardie. — Če bi prišel odrešenik. — Uradni list c. kr. drž. žel.

Dopisi: Nabrežina. — Kolodvorski restavracija na Pragerskem.

Raznosterosti: Delavska deputacija pri deželnem predsedniku kranjskem.

Iz tujine: Vojni davek princa Koburškega. — Vspah angleških železničarjev. — Zadrugištvo in svetovna vojna. — Socialistični sestanek v Švici.

Društveni vestnik: Čl. prav. društva, kr. skupina Nabrežina. — Evakuirani železničarji.

Izjava.

Podpisni obžalujem, da sem razširjal o železniškem čuvaju **Franc Jelenu** neresnične vesti; zahvalim se mu, da je odstopil od sodnijskega postopanja. — To preklicujem na svoje lastne stroške.

Brežice, dne 24. novembra 1915.

Martin Derenda
prožni delavec.

Železničarji naročajte „Železniški koledar“ za l. 1916.

Odvetnik in kazenski zagovornik

Dr. Jos. A. Tomšič

si usoja javiti, da je otvoril svojo lastno odvetniško pisarno v Ljubljani, Sodna ulica št. 13.

Najboljši nakup vsakovrstnega modernega in trpežnega obuvala je v zalogi lastne tovarne

Peter Kozina & Ko.

Ljubljana na Bregu št. 20

(Cojzova hiša).

Garantirana kakovost

Kavarna „Unione“

TRST

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca.

Napitnina je odpravljena.

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Adalbert Kassig
Ljubljana,
Židovska ulica.

Zavod za uniformo, krznar in izdelovatelj čepic priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, gumbe, rosete, žnore, piščalke i. t. d. Čepice zimске in letne za strojevodje, kurjače itd. v raznih oblikah po najnižji ceni. — Postrežba točna.

Naročajte in podpirajte delavsko časopisje!

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJBOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TEREZIJE CESTA ŠT. 14 NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAHTEVAJTE PRVI SLOV. CENIK
BREZPLAČNO

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

obrestuje hranilne vloge od dne vloge do dne dviga po

5%

Franca Jožefa cesta števil. 5.